

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

«Danica» izhaja vsak petek na celi pol in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrto leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za 1/2 leta 3 krone, za 1/4 leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide «Danica» dan poprej.

Tečaj LIII.

V Ljubljani, 16. februarija 1900

List 7.

Prošnja Mariji.

V zadnjem boju, ko oziral
K Tebi bom se zdihujoč:
Sladka Mati! ko umiral
Bodem, pridi mi v pomoč!

Upajočo dušo mojo
Sinu deni tje v roké,
Kjer bo pela slavo Tvojo
Všteta med nebes vrsté.

Radoslav Silvester.

Cerkve in zvonovi v dekaniji Kranj.

(Dalje.)

II.

Crkljè.

Največja župnija kranjskega dekanata so Crkljè, ki imajo 13 podružnic in nad 500 duš. Ljudje prebivajo v 20 vaseh in 796 hišnih številkah. Vsa ta množica je razdeljena v štiri županije in izročena v varstvo župni patroni **Mariji vnebovzeti**.

Iz zgodovine vemo, da je bil god Marijinega vnebovzetja vsled prošnje bizantinskega cesarja Mavricija (582–602) določen v dan 15. avgusta. Od tega časa so se slovesno spominjali v zapadni in vzhodni cerkvi Matere Gospodove, ki je odšla po prestopu zemeljskem potovanju v nebeško domovanje. S tem vzvišenim predmetom se je bavil že marsikateri umetnik, da bi izrazil Marijino čast v vsej krasoti. Odtod toliko slik, ki predstavljajo veličje tistega velikega dneva, ko so sprejela nebesa svojo kraljico. Praznik se obhaja kot patrocinij še v 21 drugih župnijskih cerkvah naše škofije.

Crkljè so pripadale od najstarejših časov pa do leta 1751 oglejski oćakovini. Poleg glavne Marijine cerkve ste stali prav blizu še dve ka-

peli: ena v čast sv. Mihaelu in druga v čast sv. Tomu. Zato beremo v starih listinah ime Circhelach, kar bi pomenilo toliko kakor več cerkvà—Cerklje. Prvi župnik nam je znan iz leta 1154 z imenom Richerus, plebanus de s. Maria. Oglejski oćak Nikolaj Česki (1350—1358) je vtelesil 4. januarja 1353 crkljansko župnijo z vsemi njenimi dohodki samostanu dominikanek v bližnjem Velesalem. Samostan dobi vsled tega pravico, da predlaga oćaku sposobnega župnika za Crkljè in se zaveže, da bode skrbel tudi za njegovo plaćo. — Luteranska doba ni odšla brez škode za župnijo. Ljudstvo je bilo vsled verskih prepričanj razdvojeno, otrpnila je vnema do bogoslužja, vrh tega so se polastili krivoverci podružnice šmartinske in spodnje-brniške, kjer so imeli svoje shode. Oćaki, stolujoći na daljnem Beneškem, se niso dosti brigali za tako odročno župnijo, vladika Tomo Chrön pa tudi ni mogel toliko storiti, kolikor bi bil z večjo dolžnostjo in oblastjo storil, ko bi bile pripadale Crkljè njegovi škofiji. K sreći dobijo Crkljani vnetega dušnega pastirja, pravega pionirja zoper versko brezbriznost: prišel je sicer pozno, toda prišel je vendar. To je bil župnik Matija Brećelj (Wrezel) od leta 1634 do 1657. Brećelj popravlja cerkve, vstanavlja bratovščine, vpeljuje in vodi procesije, vabi k prejetanju sv. zakramentov, goji čišćenje Matere Božje, vse iz namena: da upiše iz tleće žrjavice nov plamen duhovskega življenja in oživi verskega duha v mlačnih srcih. Po 23letnem naporu je prenovil izročeno si župnijo in tedaj pokliće Bog za služnega moža k plaćilu leta 1657. V zunanji cerkveni zid so mu vzdali spominjsko ploščo z latinskim napisom. — Ko je papež Benedikt

XIV. 6. julija 1751 zatrl oglejski patrijarhat ter namesto njega ustanovil nadškofiji v Vidmu in v Gorici, pridejo Crkljè pod Gorico. Toda le 36 let traja ta zveza, leta 1787 so je namreč — kar je bilo popolnoma naravno — pridružili ljubljanski škofiji. — Cesar Fran Josip I., biva-joč leta 1883 nekaj dni na Kranjskem, je po-častil, potujoč iz Kamenika v Kranj, tudi Crkljè s svojim posetom in prejel v cerkvi blagoslov z Najsvetejšim (16. julija 1883). Da se ohrani ta izvanredni dogodek poznim rodovom, vložena je na evangeljski strani velikega oltarja črna mar-mornata plošča, ki poroča o visokem obisku.

Staro župno cerkev je posvetil s pooblašče-njem očaka Dominika Grimani (1498—1517) lavantinski škof Leonard Pewelr 26. ok-tobra 1511. Obdana je bila kakor trdnjava z močnim zidovjem, da so jo ob koncu 15. veka ložje branili turškim napadom. Na koncih tabora so stali štirji stolpi, okoli zidovja pa je bila iz-kopana široka in globoka struga, katero so ob času nevarnosti napolnili z vodo bližnjega po-toka. Ker cerkev ni zadostovala za vso župnijo, dal jo je župnik Jernej Dolenc (Dollenz) leta 1777 podreti in sezidati na njenem mestu sedanjo prostorno hišo božjo. Dolga je znotraj 45·60, široka 19·35, visoka 16·06 metrov, stav-ljena v renesanškem slogu, največja v kranjski dekaniji. Za zidavo so porabili kamenje razru-šenega tabora. Dne 7. septembra 1783 jo je po-svetil goriski knez-nadškof Rudolf grof Ed-ling. Letnico nam kaže kronogram nad glav-nimi vratmi: DEO AC MARIAE EXSTRVXIT ZELVS PAROCHIAE. (Bogu k časti, k časti Marije — zidala vnema jo župnije). Svetišče, ki je ostalo še od prejšnje cerkve, so dovršili še-le leta 1819. Delo je vodil glasoviti zidarski moj-ster Matej Medved¹⁾ (rojen v Crkljah 19. sep-tembra 1796). Ta veleum v svoji stroki je nad-vladal še kot mladenič stare izkušene stavbarje, postavil 9 novih, predelal 17 starih cerkva in sezidal naročilom knezškofa Antona Alojzija Wolf kupolo v ljubljanski stolnici, česar si niso upali drugi.

Ko je bilo še svetišče dne 23. julija 1819 po škofu Avguštín Gruber posvečeno, tedaj je bila dovršena vsa zgradba. Podobo v velikem oltarju in več drugih je naslikal Leopold Layer. Cerkev kinca šestero stranskih oltarjev, v ka-terih časte žalostno Mater Božjo, sv. Mihaela, sv. Ano, sv. Antona Padovana, sv. Toma in sv.

¹⁾ Zidal je Medved tudi knezškofijsko Alojzijevisče v Ljubljani. Zidar Medved je bil popolnoma kmečk in samouk.

Uredn.

Katarino.²⁾ Leta 1889 je Matija Koželj iz Ka-menika okrasil svetišče in obok ladije s slikami iz Jezusovega in Marijinega življenja.³⁾

Izmed župnih matic je najstarejša poročna knjiga, ki se začneja z letom 1630. Za njo pride krstna (od leta 1635) in slednjič mrliška (od leta 1658).

Zvonik, sezidan nad glavnim cerkvenim vhodom leta 1783, je 48 metrov visok in krit z bakrom. V velikih linah visé štirje zvonovi s premerom 167:138:110:82 cm, vplašeni v molakorbu B—des—f—b = 1, 3, 5, 8. Mali zvon b nima važnega vpliva na melodijo, ker je oktava velikega, lahko bi ga imenovali zmanjšano fotografijo velikega. Saj oktava ni drugega kakor prav tisti glas v višji leži. Bolje bi se glasili po vzorcu 1, 3, 5, 7 = B—des—f—as. Na ta način dobi mala septima a s kot nov glas popolno samostojno veljavo in izvajale bi se sledeče prednosti:

1) Uho čuti, da visoki b ne spada v tovarišijo treh zvonov, podoben paglavčku, ki teče kar more, da bi ne zaostajal za drugimi. Vsaka majhna reč, postavljena poleg velike, dozdeva se še manjša, kakor je v resnici. Znižan za cel ton bi dobil krepkejo po-stavo in izgubil oni malenkostni glas, kakoršnega imajo mrliški zvonovi.

2) Zvonjenje z vsemi štirimi zvonovi bi postalo zaradi novega glasu a s harmoniško-melodiško; a sedaj je samo harmoniško.

3) Soglasje višjih treh zvonov bi tvorilo dur-trizvok des—f—as; po sedanji kombinaciji dur akord pa se nikjer ne nahaja.

4) Višja dva zvonova bi pela v blagoglasni mali terci f—as, ko pojeta sedaj v zevajoči kvarti f—b, katero prištevamo disonancam.

Kakor cerkev tako je tudi veliki zvon naj-večji v dekaniji. Tekmec mu je sicer tržiški, ki ima ž njim enak premer 167 cm. Toda ne dosega ga v teži; tržiški tehtja 2475 crkljanski pa 2596 kg. Ozaljšan je s podobami: Križ, Marijino vnebovzetje, sv. Josip, sv. Peter in z napisi:

**V TVOJI BRAMBI O MARIJA!
BODI NAŠA DUHOVNJA;
VSE NAS VARI TUKAJ SREČNE,
VSE PRIPELJI V BLAGRE VEČNE!**

**CERKLJANI! JAZ BOM
V GOSPODOV VAS DOM
SKLICEVAL NA GLAS,
KO SVETI BO ČAS.**

²⁾ Altar sv. Katarine je postal l. 1890: altar sv. Cirila in Metoda. To leto je namreč krasno altarjevo sliko sv. Cirila in Metoda crkljanski župni cerkvi naklonil sedanji ljubljanski župan Ivan Hribar. Slikal jo je največi zadnječasnih slovenskih slikarjev: Jurij Šubic. Oblekel je Šubic oba slovanska apostola prav zelo tako, kakoršna sta v Leona XIII. Ciril-Metodovi kapeli pri sv. Klemenu v Rimu.

Uredn.

³⁾ Več o Cerkljah najdeš v knjigi: Zgodovina cer-kljanske fare. Spisal kapelan Ivan Lavrenčič, založil župnik Anton Golobič leta 1890. Z blagovoljnim privoljenjem obeh sem porabil različne podatke v pričujočem spisu. Poročilo o zvonovih je doposlal sedanji crkljanski kapelan Jakob Matijan. Hvala vsem!

**VSI ZVESTO HODITE,
VSI VERNO MOLITE,
DA VSLIŠI VAS BOG,
VAS REŠI NADLOG!**

**ANTON GOLOBIČ, FAJMOŠTER; ANDREJ VAV-
KEN, IZIDOR KRČ, KLJUČARJA — OSKRBELI
LETA 1877. Vilh Albert Samassa.**

Drugi je nad sto let starejši od velikega, vlit v Iv. Jak. Samassovi livarni leta 1773, ko je stala še stara župnijska cerkev. Žalostna Mati božja, Marijino vnebovzetje in venčanja. Ob zgornjem robu: **DURCH HITZ DES FEUERS BIN ICH GEFLOSSEN, ZUR EHRE GOTTES BIN ICH GEGOSSEN.** Nekoliko nižje: **LAUDES TRIADI CANO, CRUCIFIXUM PLANGO, MARIAM SALUTO, EXALTATE APPRECOR, APOSTOLOS HONORO, POPULUM VOCO, MORTUOS DEFLEO, TEMPESTATES PELLO.** (Slavo pojem sv. Trojici, jokam nad Križanim, pozdravljam Marijo, prosim povikšano, častim apostole, kličem ljudstvo, objokujem mrtve, preganjam nevihte). **EXISTENTE PAROCHO IN ZIRKLACH A. R. D. BARTHOLOMEO DOLLENZ, PIA HUIUS PAROCHIE LIBERALITAS ME FUNDI CURAVIT ANNO 1773.** (Ko je bil v Cerkljah župnik preč. gosp. Jernej Dolenec, napravila me je darežljivost župljanov leta 1773).

Tretji zvon s težo 734 kg, s podobo sv. Josipa in z napisom:

**JOŽEF, KLIČE ZVON,
CERKVE VSE PATRON,
POŠLI CERKVI MIR,
VGAŠNI VSAK PREPIR,
SPROSI ZADNJI ČAS,
SREČNO SMRT ZA NAS!**

Četrty tehta 301 kg. Sv. Ivan evangelist.

**BOŽJA VLADA NAJ LJUBEZEN,
BODI VSAK POŠTEN IN TREZEN,
MLADI, STARI BODI ČIST,
POJEM ZVON EVANGELIST.**

Veliki, tretji in četrty zvon so prišli vsi leta 1877 iz Albert Samassove livarne.

Iz malih lin se večkrat oglasi mrliški zvon vabeč k molitvi: Requiem aeternam... Večni pokoj...

Župnik Josip Lavtičar.

(Dalje prihodnjič)

Ugovori in odgovori.

Francosko napisal Abbé de Ségur.

(Dalje.)

IX.

So učenjaki, ki nimajo nikake vere.

Odgovor: Kaj pa je zato? k večjemu to: Če kdo hoče biti dober kristijan, ne zadostuje svetno znanje, ampak moramo imeti srce pošteno, čisto, ponižno voljno, pripravljeno na vse žrtve, koje bi nam naložila vera. In uprav to je, ka-primanjkuje tem učenjakom brez vere.

Kakošni pa so?

1.) Ti so ravnodušni napram veri, ali pravi nevedneži v tem oziru, ter žive za svojo matematiko, fiziko, astronomijo i. dr., a na Boga in na dušo ne mislijo. Potem se pa ne smemo čuditi, da ne pojmiyo verskih resnic in vsega, kar se tiče vere, da so res v tem oziru pravi nevedneži. In v tem slučaju nima njih sodba o veri večje važnosti in vrednosti, kakor sodba slepčeva o slikarstvu. Žalibog so učenjaki, ki o veri manj vedo nego desetletni deček, ki se uči pridno katekizma.

2.) Še češče se dogaja, da neverni učenjaki postanejo ošabni tako, da se drznejo govoriti in soditi o božjih stvareh ter o Bogu, kakor o sebi enakem ter presojuje vsa njegova dela s svojim slabim razumom. Ošabnost je najgrša pregreha. Take ljudi Bog zavrže in jim odtegne razsvitljenje, katero daje le krotkim in ponižnim. Bog noče, da bi se kdo ustavljal njegovi nezmotljivi resnici.

3.) Ti učenjaki imajo navadno svoje slabosti, napake, hude strasti — z ravnodušnostjo napram veri in z ošabnostjo se to združuje le premnogokrat. Teh strasti se nočejo otresti in vendar vedo, da ne bode krščanska vera nikdar dopustila teh napak. Torej izginejo ugovori, katere navajajo ti učenjaki proti veri.

Sicer pa število teh brezverskih učenjakov ni toliko, kakor se govori. Prav lahko trdimo, da v vseh 19tih stoletjih ni bil niti vsak dvajseti učenjak brezveren. In še lahko trdimo, da v tem malem številu brezverskih učenjakov ni bila večina docela brezverska, ampak so se do maha vsi pred smrtjo povrnil k veri, katero so preje grdili. Taki so bili izmed mnogo drugih tudi nekateri prvaki Voltairove šole, namreč: Montesquieu, Buffon, La Harpe.

Ko je Voltaire ležal v Parizu bolan, dal je sam jeden mesec pred svojo smrtjo poklicati župnika pri sv. Sulpiciju. Toda nevarnost je minula in z njotudi strah božji. Prišla je druga nevarnost, in sopenet je Voltaire — tako je zagotavljal zdravnik, ki je bil priča — zahteval duhovnika in verske utehe. Toda to pot zastoni, zakaj njegovi prijatelji, ki niso izostali kakor prvič, so doston prepredili duhovniku k umirajočemu. In tako je Voltaire, ki je sam prosil verske tolažbe, moral umreti v greznem obupu.

Prav tako se je D'Alembert hotel pred svojo smrtjo izpovedati, a bil je, kakor njegov gospod in učitelj Voltaire, zadržan po tako imenovanih filozofih, ki niso hoteli iti proč od njegove postelje. Eden izmed njih se je celo izrazil: „Da ni bilo nas ondi, bil bi se potuhnil, kakor mnogi drugi.“

Koliko brezbožnih učenjakov torej še preostaja, ako odštejemo one, ki so se spreobrili, ki torej niso nikdar bili resni brezbožniki? In kako moralno vrednost ima to malo število? Koliko velja njih brezverstvo, osobito ako jim nasproti postavimo bogoljubnost premnogih, zares velikih mislecev, pravih genijev, a ob jednem najpoštenejših ljudi, ki so kedaj živeli. In tem v resnici velikim duhovom — (in tega, dragi moj, ne smeš zabiti, ako jih hočeš primerjati z onimi odpadniki) — je vera nalagala kakor drugim ljudem težke dolžnosti. Le globoko versko prepričanje jih je navduševalo, da so ostali zvesti.

Nočem tu govoriti o onih velikih učenjakih, katere cerkev imenuje svoje očete. — bili so skoraj edini misleci, modrijani in učenjaki prvih petnajstih stoletij in njihova imena so: sv. Atanazij, Ambrozij, Gregor Veliki, Hieronim, Avguštin, Bernard, Tomo Aquinski (ki je bil učenjak, kakršnega morda svet še ni videl). In koliko slavnih imen v vseh znanih šteje sv. cerkev še med svojimi otroki!

Filozofi in svetni učenjaki so bili: Roger, Baco, Kopernik, Leibnitz, Descartes, Pascal, Malebranche, Friderik Schlegel, Görres i dr.

Propovedniki in govorniki: Bossuet, Fénelon, Bourdaloue, Massillon.

Pesniki starejše dobe: Corneille, Racine, Dante, Tasso, Petrarca, Henrik Ofterdingski, Boilleau in v naših časih: Chateaubriand i. dr.

Veliki vojskovodje, ali niso bili tudi verni kristijani? Karel Veliki, Gottfried Bouilonski, Tancred, Bayard, Du Guesclin, princ Evgen, nadvojvoda Karol, Radecki i dr. se niso sramovali pripogniti svojih lahorikami ovenčanih glav pred vero. Turenne je dan bitke, ki je bil tudi dan njegove smrti, prejel sv. obhajilo. Nad vsemi pa je sv. Ludovik, ta pravi junak, toli ljubeznjiv in toli popolen človek prava dika vere in Francoske!

Znano je, kaj in kako je mislil Napoleon I. o krščanski veri. Seveda v dnevih svoje slave in v svojem brezmejnem samoljubji se je zelo pregrešil proti cerkvi in proti božjim zapovedim, vendar pa je ostal veren katoličan in je vedno spoštoval vero. Rekel je: „Jaz sem katoličan, moj sin tudi, a žalilo bi me, da ne bi bil tudi moj vnuk.“ Ko je osamljen živel na otoku sv. Helene, jel je premišljevati vero svojih otroških let, in njegov veliki duh je priznal svetost in resnico katoliške vere. V veri je iskal zadnjo uteho. Dal je poklicati na otok katoliškega duhovnika, da mu je opravljal v njegovem stanovanju najsvetejšo daritev in vsak dan je bil sam pri sv. maši. Svojemu kuharju je zapovedal, da naj ne pripravlja ob postnih dnevih mesnih jedil. Njegovi prijatelji so se čudili, ako jim je govoril o temeljnih resnicah sv. vere. Ko se mu je bližala smrt, odpustil je svoje zdravnike in dal poklicati duhovnika Vignali, svojega kapelana, in mu je rekel: „Verujem v Boga; v katoliški veri sem rojen, hočem spoznati dolžnosti, ki nam jih nalaga vera, želim, da prejmem uteho, ki jih vera deli.“ Izpovedal se je ter prejel sv. Popotnico in poslednje sv. olje. Nato je rekel generalu Montholon: „Srečen sem, ker sem splnil svojo dolžnost. Želim, da bi i Vi imeli tako srečo ob svoji smrtni uri. Na prestolu nisem spolnoval veskih dolžnosti, priznati moram: moč zaslepi človeka, da mu pride omotica v glavo. A veroval sem vedno. Glas zvonov mi je vselej segel v srce, in kadar sem videl duhovnika, sem bil vesel. Preje sem sicer hotel res vse to zatajiti, a sedaj uvidam, da bi bila to gola slabost. Zato hočem sedaj Bogu dati dolžne časti.“

Naposled je ukazal napraviti v sosedni sobi oltar in na njem izpostaviti presveto Rešnje Telo in tam opraviti štiridesetno molitev. Tako je Napoleon umrl kot kristijan.

Ne bojmo se, dragi moji, da zaidemo, ako gremo za temi velikimi možmi, ki po

številu, po verski izobrazbi in po moralni vrednosti tisočkrat nadkriljujejo peščico onih, ki niso priznavali krščanstva. Le samo ošabnost, pohlepnost po znanju, ki povsem omoti in druge hude in podle strasti so bile več ko zadosten vzrok njihove nevere. A one druge je edino le resnica krščanske vere prisilila, da so upognili svoje glave pod igo sv. katoliško vere.

A. M.

(Dalje prihodnjič.)

Papeža Leona XIII. življenje in delovanje.*)

A.) Njegova mladost 1810—1824.

Papež Leon XIII. je bil rojen dne 2. marcija 1810 v Karpinetu škofije Anagno na Italijanskem. Dano mu je bilo ime Joahim. Mašnik je postal 31. decembra 1837; nadškof Damietski je bil imenovan 27. januarja 1843; v škofa posvečen dne 19. februarja 1843; škof v Perugiji je postal 19. januarja 1846; kardinal bil imenovan dne 19. decembra 1853; za papeža izvoljen dne 20. februarja 1878 in kronan pa 3. marcija 1878. Tedaj je sv. Oče 62 let mašnik, škof 57 let in papež pa že 22 let. — Oče mu je bil Dominik Ludovik Pecci rojen dne 2. junija 1769, umrl dne 8. marcija 1838. Mati pa Ana Prosperi Buzzi, rojena 30. decembra 1769, umrla 5. avgusta 1824, ko je bil Joahim 24 let star. Družine Pecci in Prosperi Buzzi ste bile pri ljudeh zelo v čisljih. Mati je prinesla v zakon veliko posestvo, pa tudi krščansko čednost. Grof in grofinja sta krščanske dolžnosti izpolnjevala ter se odlikovala s krščanskim življenjem. Bahem O'Reilly piše tako: „Vzajemnost v spoznanju in izvrševanju najplemenitejših dolžnosti, skupnost močnega upa in krščanskega hrepenenja po velikem povračilu v večnosti je bila v njihovi hiši, v njihovem življenju, ona nežna luč, ki je vse razsvetila, ogrela, olepšala, ter srca otrok napolnjevala z radostjo in blagoslovom. Bilo je sedem otrok; Josip je bil kardinal, izmed vseh sedaj le še papež živi. Nagrobni napis, ki ga je sin Joahim materi napravil, slove: „Tu počiva v Bogu Ana, hči Aleksandra Prosperi, dobrotnica ubogim, najljubeznivejša mati svojim sinovom, iz Cori doma; priprosta radodarna žena. Častitljive čistosti. Ona je vse dolžnosti kot gospodinja zvesto in vzgledno izpolnjevala, in je v žalost vseh dobrih ljudi prominola dne 5. avgusta 1824. S svojimi je živela prav srečno. Njen soprog Ludovik Pecci je z žaljujočimi otroki nenadomestljivo, edini gospoj postavil ta spominek. Počivaj tedaj, najblažja duša, v miru!“

* * *

Pravijo, da ima vsak pontifikat svoj znak, torej razločujejo: papeže mučenike, reformatorje in učenjake. Dasi papežu Leonu XIII. pristujejo vsi ti znaki, imenuje se kat' eksohen učenjak, kakor je bil Benedikt XIV. Vsaj se Leon XIII. kliče po prerokovanju škofa Malahije „lumen de coelo, luč iz neba“. Pre-

*) Naš za vse dobro vneti in neutrudni g. sodelalec je pričujoči spis namenil slovenskim romarjem v Rim. V sedmih odlomkih ga priobči „Danica“. Pazno preberite, Slovenci, te stavke. Tudi to Vam svetujemo, da je ponesite seboj v Rim.

Uredn.

hodil je dolgo pot truda in učenja, koncema pa mu je podala veda lavoriko. Papeževi životopisi naglašajo njegov izredni talent, hitro doumljivost, bistroumnost, z leti rastočo ukaželjnost, vrh tega pa posebno pridnost in vstrajnost v učenju.

* * *

Osem let star je bil Joahim poslan v Viterbo k jezuitom, mojstrom uka in vzgoje, pri katerih se je šest let učil gramatičnih in humanističnih študij. Kako in s kakim vspehom se je učil, spričuje njegov sošolec, sloveči P. Ballerini, ki pravi: „Priznati moram, da sem se bivajoč v Viterbi čudil njegovemu hitremu razumevanju, še bolj pa njegovemu vzornemu vedenju. Na gimnaziju, kjer sva mnogo občevala in drug z drugim tekmovala, zdel se mi je kakor človek, poln duha in življenja. Komaj 12 ali 13 let star je pisal gladko latinščino v prozi in v verzih. Štirinajst let star je Joahim Pecci takorekoč končal gimnazijske študije. Prišel je v Rim nadaljevat na gregorijanski univerzi svoje študije pod vodstvom izvrstnih profesorjev jezuitov. „Tukaj mu ni bilo mar“, pravi isti Ballerini, „niti za družbo, niti za zabavo ali igro. Njegova pisalna miza mu je bila vse — ves svet. Vglobiti in vtopiti se v vedo, to mu je bilo rajsko veselje.“ Pa je bil tudi vspeh po tem. Že prvo leto 1825 je dobil v vseh predmetih darila ali premije; l. 1827 prvo darilo v kemiji in v matematiki. Konec modroslovskih študij mu je došla posebna odlika, da je imel javno disputacijo v cerkvi sv. Ignacija iz vseh modroslovskih tvarin. Z enako vnemo in enakim vspehom se je posvetil potem bogoslovju. Dvakrat je bil predsednik znanstvenemu društvu, obstoječemu iz najbolj nadarjenih dijakov; v tretjem letu svojih teologičnih študij pa je imel javno disputacijo v rimskem kolegiju z velikim sijajem. Protokoli zavoda l. 1830 tako le to poročilo sklepajo: „Pri tej disputaciji je mladi mož pokazal toliko nadarjenost, da je videti poklican za visoke reči in službe.“ Prav takrat je dobil prvo darilo v teologiji, ter je bil imenovan repetentom ali prav za prav korepetitorjem modroslovja na bogoslovskem ustavu „Collegium germanicum“. Leta 1831. je postal 21letni bogoslovec doktor bogoslovju. Redka prikazen to, tako mlad gospod pa že doktor sv. pisma. Potem je vstopil v plemiški zavod „accademia dei nobili“, kjer se dobiva vsposobnost za državno upravo in za diplomatske službe. Ta zavod je podoben naši orientalski akademiji na Dunaju. V onem zavodu je bil Joahim Pecci poleg mladega vojvode Riario Sforca med prvimi. Sforca je bil pozneje kardinal-nadškof Neapolitanski. Dve leti pozneje je napravil konkurz v bogoslovskih glavnih vedah ter dobil za pismeno nalogo, ki so jo za najboljšo spoznali, darilo 60 zlatih goldinarjev. Tretje leto (1835) je imel o neki cerkvenopravni zadevi tako izvrstno disputacijo, da mu je bil odslej častni predsednik kardinal Sala naklonjen prijatelj in vpliven pokrovitelj. Ne dolgo potem je postal doktor obeh pravic ter je spomladi l. 1837 zapustil zavod, v katerem je bil zadnji čas gojencem dekan ali prefekt. To je bil čas dolgotrajnih, trudapolnih študij, pa tudi redko zmagoslavje na tihem poprišči vede in učenosti. Normalno znanstvena izobrazba mu je bila končana. Pa mladi dr. Pecci ni počival na

svojih lavorikah*) ter je z vedno isto vnemo izobrazil duha in srce, razširjeval svoj vednostni delokrog ter svoje ideje vedno bolj izpopolnjeval. In kje bi bil mogel bolje to završiti nego v Rimu; kajti Rim je večno mesto, klasični kraj umetnosti, znanosti in zgodovini; središče katoličanstva; zbirališče prazgodovinskih in sedanjih narodov. Tam med razvalinami paganskega in med zmagoslavjem krščanskega Rima je odprta knjiga svetovne zgodovine s svojimi solnčnimi in odsojnimi listi. In to knjigo je Leon XIII. vspešno proučaval v svojih mladih letih in tudi pozneje mu je postala knjiga modrosti.

Bil je 31. decembra 1837 v mašnika posvečen. Leon XIII. si je torej že pred mašnikovim posvečevanjem pridobil ono temeljito, strokovno, pa tudi splošno izobrazbenost, ki je pogoj in podlaga vspešnemu duhovnikovemu delovanju zlasti v odlični službi ali na visokem mestu službujočega duhovnika. Posebno pa se je trudil za krepost kakor uči Tomo Kempčan (lib I III. 4): „Ni zavreči veda, ali znanost o kaki reči, ki je sama ob sebi dobra in od Boga umerjena: prednost pa naj ima vedno dobra vest in krepostno življenje.“ Leon, ki je hrepenel po čednosti in vidi „virtuti et musis“: daje vznesen in vzvišen izgled učeči se mladini, zlasti pa bogoslovcem, kako naj oni si pridobivajo znanstvene izobrazbenosti in temelj pogoje krepostnemu življenju, da bodo postali vredni učenci in namestniki Kristovi. Važne so besede Avguštinove: „Scientia sine charitate insuflat, charitas sine scientia aberrat, to je: „Veda brez ljubezni napihuje, ljubezen (krepost) brez vede pa zaide.“ Sv. Bernard pa pravi: *Doctrina Spiritus non curiositatem acuit, sed charitatem accendit. Scientia sola insuflat, Scientia stomacho ingesta, si non fuerit igne charitatis decocta, malos humores generat.*

* * *

Slovenski pregovor pravi: „Na sedem let vse prav pride“. Učenost, ki si jo je pridobil Joahim Pecci, je bila dobro naložena glavica, obrestonosna korist sv. cerkvi in pa narodom. Kot nuncij, škof, kardinal, in kot papež je Leon XIII. porabil ta zaklad vede in učenosti, ter je iz njega kakor iz studenca zajemal novo in staro. Da le omenim njegovih okrožnic: s svojo učenostjo, ki obsega poleg bogoslovске vede tudi modroslovsko in juridično izobrazbo, kaže v njih Leon navdihnjen in razsvitljen od sv. Duha, narodom pravo pot do miru, do prave sreče in do večnega izveličanja; po njih vodi Leon, božji krmilar, Kristovo cerkev, čolnič sv. Petra med penečimi se valovi razburkanega morja v varno zavetje. Zato odseva iz njegovih krasnih okrožnic ves svet obsegajoče obzorišče; iz njih puhté vzvišene ideje o delovanju božje previdnosti; iz njih gori navdušena ljubezen do sv. cerkve kot matere vse človeške kulture in vede.

Tako Leon XIII. svojim vzvišenim izgledom bodri učenjake naj tudi oni s svojimi talenti dobro kup-

*) Leon je čas dobro porabil kakor sv. Alfonz, ki je rekel, da neče nobenega časa potratiti; sv. Bernard pa pravi: „Ako čas dobro porabiš, zaslužiš veniam odpuščanje; gratiam milost in gloriam izveličanje in poveličanje, kajti vsako dobro delo te pripelje bliže do Boga.“

čujejo ter vedo uporabljajo narodu na korist. V tem pogledu je važna neka izjava dunajskega kardinala Grusche. Ko mu je l. 1899 dr. Schaeffer čestital v ime bogoslovske fakultete dunajske univerze k petdesetletnici njegovega doktorstva, odvrnil je Gruscha te le zelo pomenljive in tehtne besede: „Ne zadošča počivati na latorikah doktorskega naslova, ampak treba je, da učenjaki ponesejo svojo vedo v širše krogove, delujoč tam in poučujoč ter oblažujoč — v srečo in v izveličanje ljudem.“

Župnik Alojzij Kummer.

Nadvojvodinja Magdalena avstrijska.

(Konec.)

Toda goreča delanost Jezuitov v Hallu se ni omejila z visokim zidovjem starodavnega mesta. V bližnji in daljni okolici ob dolenjem Inu so obhajali misijone, kateri so popolnoma očistili od krivoverskih nauk otrovano duhovno ozračje. Da se pa popolnoma zaduši kuga verskih zmot in znova utrdi katoliško življenje, treba je bilo, da se je mladina potrdila v veri in npravnem življenji, zlasti ona, ki se je hotela dalje izobraževati. Zato je ustanovila Magdalena že l. 1573. latinsko šolo pod vodstvom Jezuitov. Toda tudi osebno in neposredno je delovala v obnovitev in utrditev verskega duha. Opominjala je one, ki so se dali zmotam preslepiti, da se zopet vrnejo na pot resnice. Kjer pa ni zadoščal njen osebni vpliv, prosila je duhovnih predstojnikov, zlasti, da bi se odstranili taki duhovniki, ki so bili sumljivi krivoverstva ali dajali kakoršno koli pohujšanje. V tem svojem početju se ni strašila tudi največjih ovir in nasprotovanja odpadnikov. Prav tako je skrbela, da se niso mogli odpadniki vračati iz tujine v Hall. Že poprej na dvoru v Inomostu je plemenita cesarska hči najsičajnejše pokazala svojo gorečnost za sv. vero. Neko imenitno gospo, ki se je bila izneverila svoji edinozveličalci cerkvi, je s svojo prepričevalno besedo in lepim izgledom pregovorila, da se je zopet vrnila v naročje sv. cerkve.

Veliko apostolsko delo cesarske hčere za okrepitev verskega življenja v Hallu je bila zgraditev veličastne nove cerkve, ki je še dandanes ohranjena, dasi je, odkar je zavod razpuščen, prirejena v posvetne namene. Dobro vedoč, da lepo in dostojno okrašena hiša božja in sijajno in vsposobno vršča se služba božja mnogo pripomore v oblažitev podivjanih src. dala je nadvojvodinja cerkev, katero je sezidala, kar mogoče bogato in sijajno ozaljšati, in ob enem je skrbela za dostojno cerkveno petje. Vstanovila je zavod, v katerem so se učili dečki peti in vpeljala izvrstno instrumentalno glasbo pri službi božji. Ona sama z drugimi gospami vred je izdelovala krasna oblačila za službo božjo v novi cerkvi; ob širnih stenah so se lesketale pozlačene skrinjice z dragocenimi ostanki mnogih svetnikov. Ta cerkev je bila radi svoje izredne kratese biser med tedanjimi cerkvami na Tirolskem. — Omenjeni zavod za pevce se je umestil v posebni, v ta namen sezidani hiši; na nasprotni strani pa je nastanila nadvojvodinja drug zavod za dijakke, ki se je spremenil pozneje celo v začasno semenišče briksenske škofije.

Še sedaj stoje vsa ona poslopja, ki je je napravila vneta nadvojvodinja v obrambo in utrditev vere v Hallu, dasi so se tekom let precej spremenila in so sedaj za druge namene. Kakor se je Magdalena trudila za ohranitev in utrditev vere pri svojih someščanih, prav tako goreče je tudi skrbela za krščansko življenje in npravnost. Mnogo pokvarjenih in pohujšljivo živečih oseb se ji je posrečilo priversti na pravo pot. Seveda so stavili njenemu gorečemu delovanju zlasti njeni verski nasprotniki razne ovire in težkoče, in marsikatero njeno delo so krivo umeli ali pa iz hudobije napačno razlagali. Toda nadvojvodinja je imela skrivno sredstvo, s katerim je tudi najhujše nasprotnike pridobila za se. To je bilo njeno blagonosno socijalno delovanje v Hallu. Med tem ko je z eno roko vihtela ognjeni meč v boju zoper krivoverstvo, vlivala je z drugo hladeči balzam v neštne rane človeške bede. To je posebno pokazala povodom strašnega potresa, ki je po zimi l. 1572. obiskal mesti Inomost in Hall. Prebivalci mesta so bežali iz svojih stanovanj ter se ušatorili pod milim nebom, da bi se zavarovali pred večjimi neizgodami. Tu je hodila čestokrat med nje, oskrbovala je z raznimi živili in gorko obleko ter tolažila nesrečnike z ljubeznjivimi besedami. Za bolnike je čestokrat sama pripravljala uspešna zdravila. Ubožne bolnike je obiskovala na njihovem domu. Staro poročilo svedoči, da je pri taki priliki nagnjusne rane (raka) večkrat ozdravila s svojim poljubom. — Blaga nadvojvodinja je skrbela s posebnimi pravili tudi za to, da je bil kraljevi zarod ves čas svojega obstanka bogat vir dobrotelčnosti do ubožcev in bolnikov; uredila je namreč, da so dobivali siromaki, zdravi in bolni, vsak dan hrano v zavodu. Sploh je bilo znano daleč okrog, da živi Magdalena kot svetnica in izdaje vsako leto velike denarne vsote za siromake. — L. 1574. jej je vzela smrt njeno priscrčno ljubljeno sestro Heleno, ki je bila prav taka prijateljica in dobrotnica ubožcem.

A motili bi se, ako bi mislili, da je bilo njeno blagonosno delovanje omejeno le na mesto Hall. Da je prenehal še dokaj zgodaj verski razdvoj na Tirolskem v 16. stol. in se zopet vrnila v deželo verska edinost, zato se je bilo Tirolski prav posebno zahvaliti svetli habsburški hčeri v Hallu. Opetovano je opominjala in bodrila deželnega kneza nadv. Ferdinanda, naj kmalu uredi cerkvene razmere v prid katoličanstvu. Knez je večinoma slušal pobožno sestro, tako da je bilo nemogoče, da bi se kriva vera trajno vgnjezdila na Tirolskem. Za nekaj časa je bila prednica kraljevega zavoda o odsotnosti nadvojvoda celo izvoljena za njegovo namestnico v cerkveno državnih zadevah. Složno vzajemnost za cerkveno preosnovo vnetih Jezuitov s tirolsko vlado je pripisovati v prvi vrsti Magdaleninemu vplivu. Kolik je bil vpliv v verskih stvarih, kaže nam tudi to, da je papež Gregor XIII. večkrat poslal k njej svojega poslanca Portia, ki ji je naročil, naj posreduje pri deželnem knezu, da podpira duhovsko gospodsko ob izvajanju določeb tridentinskega zbora. — Radi svoje apostolske gorečnosti in delanosti je uživala ona kakor tudi njen zavod posebno naklonjenost sv. očeta.

Poleg te tako obsežne in neutrudljive zunanje delanosti za blagor človeštva je blaga ustanoviteljica prav tako vestno skrbela za svoje lastno izveličanje.

Občudovanja vredna je bila njena spokornost. Postila se je vsak petek ob kruhu in vodi, v noči med vel. četrtkom in vel. petkom je spala na trdih tleh. Po 21 letih svojega delovanja v Hallu je plemenita nevesta Kristova zaspala v Gospodu 16. kimovca 1590. Bridka žalost je navdala vse mesto in deželo ob smrti nadvojvodinje. Zavod je ostal do l. 1783., ko ga je ugonobil brezobzirni duh jožefinizma. — Vest o svetosti cesarske hčere se je ohranila do današnjega dne. Jasno spričevalo njene svetosti je zapustil njen nekdanji duhovni voditelj bl. Kanizij, kakor tudi o njenih sestrah. Nekoliko let pred svojo smrtjo piše v nekem pismu do jezuitskega kolegija v Inomostu, da so cesarske hčere po svoji „veliki pobožnosti, čistosti in kreposti bile na najboljšem glasu;“ imenuje je, namreč Margareto, Heleno in Magdaleno, „zelo redke kneginje našega stoletja.“ L. 1669. povodom stoletnice zavoda so se pobožni verniki s posebnim zaupanjem in najboljšim uspehom priporočali nepozabni nadvojvodinji v različnih dušnih in telesnih potrebah. Na podobah iz onih časov vidimo Magdaleno naslikano kakor svetnico; le sijaja okrog glave še nima, kar se sme po cerkvenih določilih rabiti le pri onih, ki jih je že cerkev prištela blaženim. Med njenimi životopisi je najznamenitejša knjiga, ki obširno orisuje življenje Magdalenino, in ki je izšla l. 1626. z dovoljenjem škofa Otona briksenškega. Važen je ta spis zlasti radi tega, ker je v onem času, ko je prišel na svetlo, živelo še dosti oseb, ki so še dobro pomnile Magdalene; zato je ta životopis kot zgodovinski vir sedanji cerkveni preiskavi.

V 18. stoletju so zabiležili več slučajev, v kojih je Magdalena očividno uslišala svoje čestilce, ki so obiskovali njen grob, in l. 1755. je posebna cerkvena komisija, sestavljena iz duhovnikov in zdravnikov, potrdila te slučaje kot očitne čudeže. Tudi v najnovejšem času so se ponavljali taki slučaji. Njeno truplo so našli za 117 let po njeni smrti, — tako dokazujejo listine — čisto nestrohnjeno, dasi narava kraja, kjer je bila pokopana, ni bila prav nič ugodna za obranitev trupla, ki vrh tega niti maziljeno ni bilo. Začetkom preteklega stoletja je bila nadvojvodinja Magdalena tako v časti, da je cerkvena oblast ustanovljena mašo za njen dušni pokoj izpremenila v zahvalno službo božjo pred izpostavljenim Najsvetejšim. Tudi njene ostanke (relikvije) so imeli verniki skrivaj zelo v časti. — Zato je preiskava, ki se je pričela radi njenega proglašenja, vtemljena v starodavnem, visokem češčenju vernega ljudstva do pokojne nadvojvodinje. Ob enem je pa tudi to za slavno habsburško hišo častno podjetje sedanjemu času zelo primerno, ker vidimo v Magdaleni, neustrašeni zaščitnici katoliške vere v 16. stoletju, vzor verske gorečnosti in navdušenosti in mogočno zavetnico našega, zlasti v sedanjih dneh v zvestobi do vere in vladarja tako zelo omajanega cesarstva.

M. K.

Salezijansko.

Salezijanci v Patagoniji. Strašna nesreča je bila salezijanskim misijonarjem v Patagoniji. V tej prostrani deželi daljne Amerike so Salezijanci delo-

vali neumorno nad 14 let. Pod vodstvom apostolskega vikarja msgr. Ivana Cagliera so ustanovili v tej deželi mnogo zavodov in misijonskih postaj. Središče vsega delovanja je bilo v vaseh Viedma in Patagones, ležečih na bregu reke Rio Negro. Tu so imeli Salezijanci dva velika zavoda za dečke in dva za deklice; od tod so se podajali misijonarji oskrbovat razne manjše zavode, oznanjat sv. vero med divjake, in sam vikarij je imel tu svoj sedež. Toda prežalostna usoda je čakala prebivalce Patagonije in z njimi vred tudi salezijanske misijonarje. Reke Rio Negro, Rio Limay, Neuquen, Colorado in Chubut so mahoma narastle, razdrle jezove, poplavile in popolnoma razdajale mnogo vasij, na njenih obrežjih ležečih. Voda je stopila šest metrov visoko, in tako nenadoma, da se je ljudstvo komaj moglo rešiti na bližnje holme. Predstojniki salezijanskih zavodov so koj, ko so zaslutili pretečo nevarnost, zapustili zavode, s svojimi gojenci ter ubežali z drugimi ljudmi na varni kraj. Močno deroča voda je razdajala vse, kar je dosegla. Ko je povodenj prenehala, ležale so na mestu prejšnjih vasij le razvaline podrtih poslopij. Viedma in Patagones sta bili popolnoma razdejani. Izmed štirih salezijanskih zavodov je ostal le eden, akoravno tudi ta hudo poškodovan. Dvanajst zavodov vseh skupaj je pokončala ta strašna povodenj salezijanskim misijonarjem v Patagoniji, in njih gojenci so sedaj brez streha in brez kruha. Misijonarji v tej stiski ne vedo kam Gamljiva so pisma, katera pišejo v Evropo milo proseč pomoči salezijanskih sotrudnikov in dobrotnikov. V ta namen se po mnogih krajih, sosebno tu na Laškem, pridno nabirajo darovi, ter se pošiljajo v Turin predniku salezijanske družbe za patagonjske misijone. Kaj lepo bi bilo, da bi se tudi Slovenci pridružili dobrotnikom tega nesrečnega misijona. Vsegamogočni poplača gotovo vsak dar stoterno; in molitve onih, katerim se bodo z milodarom utešile solze beda in trpljenja, bodo priklicale z neba obilo blagoslova.*)

Bogoslov Mež v Turinu.

Razgled po domovini

Iz Mošenj. Lepo se razširjajo po naši mili domovini prekoristne Marijine družbe za vse stanove. Tudi v naši župniji se je ustanovila pod varstvom Marije Pomočnice in sv. Alojzija deklinška Marijina družba, ki šteje že v prvem začetku 63 družbenic. Na Svečnico popoldne ob 2. uri se je pomikal dolg soredov iz šole v okrašeno župno cerkev. Po odpeti Marijini pesmi in molitvi „Pridi sv. Duh“ je stopil preč. g. dekan Ivan Novak na leco in v jedrnatem govoru razvil družbeni pomen, priporočil sprejemankam vzgledno življenje in je navduševal za stanovitnost. Gamljivo je bilo slišati, ko so sprejemanke z grogovitim glasom na vprašanje g. prednika odgovorile, da ostanejo vedno zveste svoji nebeški materi. Oko je zarosilo premnogi dobri materi, ko je gledala svojo hčerko v vrsti Marijinih ljubljenek.

Globoko iz srca so prihajale družbenicam besede, s katerim so se posvetile Mariji; vidno veselje se jim je bralo na obrazih pri sprejemu družbenih znakov. Po sprejemu so družbenice soglasno odmo-

*) »Danica« prosi, če kdo česa utрпи.

Uredn.

lile Marijin slavospev in navdušeno, kakor še nikdar, odpevale pri litanijah ter iz vsega srca zapele zahvalnico za veliko ta trenotek prejeto milost. Družbenice pevke so se vadile poprej prav marljivo v petji. Dan sprejema so g. pevovodji v čast res vrlo rešile svojo nalogo. — Obredi in petje se je vršilo tako ginljivo, da se mora zlagati vsakdo s sodbo tistih, ki pravijo, da mošenjska cerkev kaj podobnega ni še ućakala. To prićajo tudi udelećniki iz sosednih ųupnij, ki so pomagali, da je bila cerkev već ko polna. Ljudstvo je iz cerkve grede izražalo ųeljo: naj bi se nova druųba pod varstvom Marijinem in sv. Alojzija vedno lepše razcvitala.

Ena deklet ni bila tako srećna, da bi bila sprejeta v cerkvi. Huda bolezen jo je poloųila na bolniško posteljo. Ker je srćno ųelela in ponavlja je prosila, da bi skoro postala otrok Marijin, ųel jo je g. druųbeni predsednik sprejet na dom. Pot je bila skrajno neugodna; vendar je hitelo nad polovico druųbenic v dobro uro oddaljeno vasico, kjer so bile navzoće pri sprejemu na smrtni postelji. Ginjenosti umirajoće Marijine hćere in od nje se poslavljajoćih sester ne morem popisati. Vse to se mora le izkusiti. Samo to pravim: Kdor je Marijin, je srećen, tudi če umre.

Marijina hći — tajnica.

I. Bratovske zadeve

molitvenega apostoljstva.

Nameni za mesec februarij 1900.

(Spis potrdili in blagoslovili sv. Oće.)

a) Glavni namen

Prostost katolićeųa pouća.

b) Posebni nameni:

16.) **Sv. Julijana.** Kongregacija svete Katarine. Sirotišnice in najdenišnice. Tiskovna druųstva, Romanja v Rim.

17.) **Beg v Egipt.** Reųitev krųćanske mladine. Voditelji katolićkega ljudstva. Zbeľjanje ųolskih razmer.

18.) **Sv. Simeon.** Katolićka cerkev v Siriji in Palestini. Duhovniki in obhajanci. Ućiteljųiųa.

19.) **Sv. Konrad.** Mladeniška druųstva. Lakota v Indiji in vzh. Afriki. Uradniųki stan.

20.) **Spominjski praznik trpljenja Gospodnjega.** Krųćanska potrpeľljivost v kriųih in teųavah. Neozdravljivi. Odstranitev pogubnih navad.

21.) **Blaųeni Didak in tovariųi, mućenci.** Krepka vztrajnost misijonarjev v njihovem poklicu in stanovitnost kristijanov ob ćasih preganjanja.

22.) **Stolica sv. Petra v Antiohiji.** Sveti oće. Dobra poraba jubilejnih milostij. Stiskani katolićini med drugoverci.

N.

Raznoterosti.

600 starćekov sv. Oćetu. Na poziv devetdesetletnega ųvicarja Putta'a se je oglasilo, kakor poroća „La Croix“, 600 starćekov, ki so stari devetdeset let, da se poklonijo sv. Oćetu. Oglasili so se po vsem svetu ter oddali svoja imena uredniųtvu „La Croix“, odkoder se odpoųljejo v Rim.

Sv. Oće je povabil v posebnem pismu ųkofe „latinske“ Amerike za leto 1900 na zbor, ki naj bi se vrųil, kakor so se izrekli ųkofje sami, v Rimu.

P. P.

Nezedinjenec — petrogajski metropolit Paladij je umrl pred kratkim, star 72 let. Bil je kos ćudaka. Po jedni strani je bil izredno poniųen; zapovedal je namreć ob svoji smrti, da naj ga pokopljejo v ćisto navadni in le eni, leseni krsti. A po drugi strani mu je bilo baje zelo vųeć, če so ga obiskovali svetovni mogotci, in njim nasproti se je obnaųal prav kot visoki cerkveni dostojanstvenik, mejtem ko je obćeval z navadnim ljudstvom kar najbolj priprosto in domaće.

P. P.

Listek.

Katolićka druųba za Kranjsko bo imela svoj obćni zbor dnć 19. februarija t. l. zvećer ob 7 uri v Katolićkem Domu, prvo nadstropje v bralni sobi. Zajedno bode volitev novega druųtvenega odbora. Druųtveniki se vabijo k udeleųbi.

ųkofijska kronika.

Premilostni g. kneųųkof dr. Ant. Bonaventura Jeglić je nedeljo, 4. februarija, maųeval in pridigoval v Alojzijeviųu, kjer so ta dan praznovali zavodovega drugega zavetnika sv. Franćiųka Salezijana. — Prvo sredo v mesecu, to je 7. februarija, je maųeval kakor obićajno pri karmelićankah na Selu. — Pri preskuųinjah v semenišću, ki se sedaj vrųo, je navadno prićujoć. — Nedeljo zvećer, 11. t. m., je doųpel v Ljubljano znani barnabit o. Tondini, in se nastanil kot gost v ųkofijskem dvorcu Smar njegovemu delovanju je zdruųenje vzhodne cerkve s katolićko in ureditev koledarja. Znano je, da se bo loćila vzhodna cerkev v koledarju od tega meseca nadalje za 13 dni od naųe ųtetve, radi tega so tudi prazniki ob drugem ćasu, kakor pri nas. Da bi se pa vzhodnja cerkev tem rajųa pridruųila koledarjevi ureditvi, namerava o. Tondini predlagati, da bi se ćas velikonoćnega praznika drugaće doloćeval kakor doslej, namreć da bi bila velikonoćna nedelja vselej tretja nedelja po pomladanskem enakonoćju, kar bi se premikalo med 4 in 11. apriljem. Ta ćas se tudi najbolj vjema z ono zgodovinsko velikonoćjo, s Kristovim vstajenjem. O. Tondini je v tem poslu prepotoval ųe Rusijo, Bulgarijo, Srbijo in Bosno. Govori laųki, francoski, angleųki, nemųki, ruski in hrvatski.

Zamrl je v torek, 13. t. m., ob 1/2 7 meh zvećer starosta kranjski duhovųćini, vpok. preć. g. c. kr. gimn. nadzornik dr. Ant. Jarec, demantnomaųnik v 87. letu svoje dćbe. Povodom svojega imenitnega poklica si je na Hrvatskem sluųbujoć pridobil naslov in znaćaj infulovanega proųta. Dela vajeni ųolnik ni miroval, tudi ne v svojem pokoji v Ljubljani. „Slovenski Matici“ dolgoletni podpredsednik je namreć naćeloval Vincencijevi druųbi, Marijaniųu, katolićki druųbi in ućiteljskemu podpornemu druųtvu za vdove. Zvest izpolnovatelj dolųnosti svojega stanu bil je v vsem svojem nastopanju strogo oglajenega vedenje. V. M. P.